

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ: 2022-2023

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΙΤΛΟΣ εκπονούμενης διατριβής	ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ	ΜΕΛΗ Συμβουλευτικής Επιτροπής	ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΛΗΨΗ εκπονούμενης διατριβής
226767001	ΒΑΣΣΙΟΥ ΕΡΜΙΟΝΗ	Μελέτη της φυσικοχημικής αλλοίωσης μεταλλογαλλικών μελανίων βασιαιμένων σε ιστορικές βυζαντινές συνταγές. Διερεύνηση του ρόλου των μεταλλικών ιόντων με μη καταστρεπτικές φασματοσκοπικές τεχνικές	ΚΑΡΥΔΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ-ΓΕΡΜΑΝΟΣ , ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΔΙΑΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ, ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ" (karydas@inp.demokritos.gr)	<ul style="list-style-type: none"> • ΜΠΟΠΑΤΖΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜ. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ • ΚΟΚΛΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ 	33/12-12-2022	Τα μεταλλογαλλικά μελάνια στα χειρόγραφα από περγαμηνή και χαρτί έγιναν δημοφιλή και χρησιμοποιήθηκαν κυρίως από τον 12ο έως και τον 20ο αιώνα στην Ευρώπη. Σύμφωνα με την βιβλιογραφική έρευνα, οι μελέτες που έχουν γίνει για τη διάβρωση των μεταλλογαλλικών μελανίων επικεντρώνονται ως επί το πλείστον, γύρω από την διάβρωση που προκαλούν τα μελάνια στο οργανικό υποστρώμα. Αντίθετως, ο μηχανισμός της αλλοίωσης των μεταλλογαλλικών μελανίων, αποτελεί ανοικτό ζήτημα και είναι κρίσιμες σημείες σε επίπεδο συντήρησης και διάσωσης ιστορικού αρχαιολογικού υλικού. Η φύση των μεταλλογαλλικών μελανίων έχει αποστείλεται το εξορισμάς, την αλλοίωση της χροιάς και την εμφάνιση μιας ασυμμετρικής απόφραξης. Άλλες αλλοιώσεις που μπορούν να αναφερθούν είναι η ευρυπλοκότητα, η αποβολή, το κρακλ, η περαιτέρω μείωση του pH, οι σκούρες περιοχές που φθορίζουν γύρω από τα γράμματα και η εξάλειψη της γαλακτωματικής μελανοκίας, στα οποία σημαντικό ρόλο έχει η επίδραση των περιβαλλοντικών συνθηκών και των υλικών παρασκευών των μελανίων. Η παρούσα πρόταση διδακτορικής διατριβής στοχεύει στην μελέτη του μηχανισμού της φυσικοχημικής αλλοίωσης των μεταλλογαλλικών μελανίων και της φθοράς τους μέσω της διερεύνησης του ρόλου των μεταλλικών ιόντων μη καταστρεπτικές φασματοσκοπικές τεχνικές. Ειδικότερα, σκοπεύει στην πληρέστερη κατανόηση των τεχνικών παρασκευών των μεταλλογαλλικών μελανίων εν γένει, και ειδικότερα από ιστορικές βυζαντινές συνταγές, στον εντοπισμό των επιβαρυντικών παραγόντων που επδρούν στη σταθερότητα του μελανίου, στην διερεύνηση της συσχέτισης αλλοιώσεων των μελανίων με παράγοντες γήρασης, το είδος/στάση μελανίου και υποστρώματος (χαρτί, περγαμηνή) και τέλος στην ακριβή αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των μελανίων σε ιστορικά αντικείμενα με τα αποτελέσματα της μελέτης σε τεχνητά γυρισμένα δοκίμια. Η προτεινόμενη έρευνα θα εστιάσει μέσω της εφαρμογής μιας συνδυαστικής αναλυτικής μεθοδολογίας που θα συμπεριλαμβάνει: 1) παρασκευή μελανίων από ιστορικές βυζαντινές συνταγές και δοκιμών σε εδρανεύσιμα υποστρώματα, σε χαρτί και περγαμηνή, 2) εφαρμογή κατάλληλων τριτοκυκλικών τεχνικών επεξεργασίας γήρασης, 3) αναστοχαστική χρήση δειγματοληπτικών, μη καταστρεπτικών φασματοσκοπικών τεχνικών ανάλυσης για τον προσδιορισμό της σύστασης και του χημικού περιβάλλοντος των μεταλλικών ιόντων πριν και μετά την τεχνητά επιταχυνόμενη γήραση και 4) αναλυτικό χαρακτηρισμό μεταλλογαλλικών μελανίων από βυζαντινά και ιστορικά εν γένει χειρόγραφα. Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα της παρούσης διδακτορικής διατριβής αναμένεται να συμβάλουν στην καλύτερη αντιμετώπιση της παθολογίας που εμφανίζουν τα μεταλλογαλλικά μελάνια και στην επιλογή αποτελεσματικότερων επεμβάσεων συντήρησης, καταλλήλας για το αντικείμενο.
226767002	ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ	Διατήρηση, διαχείριση και ανάδειξη αρχαιολογικών πνευστών μουσικών οργάνων. Σύγχρονες μουσειολογικές προσεγγίσεις και ψηφιακά μέσα για μία βέλτιστη μουσειολογική προβολή και επικοινωνία τους με το κοινό. Η περίπτωση των οστέινων μουσικών αυλών των Μεγάρων	ΠΑΝΑΓΙΩΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ , ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΜΑΚΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ • ΤΖΩΡΤΖΗ ΚΑΛΗ, ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ • ΕΠΙΣΤ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: ΣΕΠΙΛΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ 	33/12-12-2022	Τα μουσικά όργανα είναι αντικείμενα που μεταφέρουν ήχο και νόημα και αποτελούν μια σημαντική πηγή πληροφοριών τόσο σε σχέση με τις μουσικές πιτυχές όσο και με εκείνες τους τομείς που συνθέτουν τα κοινωνικο-πολιτιστικά συμφραζόμενα μέσα στα οποία αυτά έχουν κατασκευαστεί (σχετικά με το περιβάλλον, την κοινωνία, τον πολιτισμό, την τεχνολογία). Δεν είναι, λοιπόν, τυχαίο που οι συλλογές μουσικών οργάνων ενδοφέρουν τα μυσεία όλου του κόσμου, ενώ η διαχείριση και ανάδειξή τους αποτελούν μια πολύπλοκη εργασία που πρέπει να προηγείται με ευαισθησία και προσοχή. Ως είδος μουσειακού αντικείμενου τα μουσικά όργανα θέτουν στον επισκέπτη και στον συντηρητή κάποια ελλείμματα ως προς την ανάδειξή τους και το μουσειακό τους ρόλο, δεδομένου ότι έχουν σχεδιαστεί για να είναι λειτουργικά αντικείμενα. Ήρουν κινούμενα μέρη ή απαιτούν φυσική αλληλεπίδραση για να εκολογούν τον σκοπό για τον οποίο κατασκευάστηκαν. Το πόσο επιμελημένα υπήρξε ή κατά τη χρήση των νήσιμων ιστορικών μουσικών οργάνων των μουσειακών συλλογών για το παλιό μουσικό επιθεώρηση την πολυπλοκότητα του ζητήματος διαχειρίσιμα, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύεται το κενό γνώσεων και μελετών που υπάρχει σχετικά με τη διαχείριση και ανάδειξη των αρχαίων μουσικών οργάνων. Ο σκοπός της προτεινόμενης διδακτορικής μελέτης είναι να διαμορφωθεί ένας οδηγός καλών πρακτικών και μια καινοτόμος μεθοδολογία διαχείρισης και ανάδειξης αρχαίων πνευστών μουσικών οργάνων, ως ιστορικά και πολιτιστικά τεκμήρια του παρελθόντος, αναδεικνύοντας τόσο την αρχαιολογική και αισθητική τους αξία όσο και τη λειτουργία τους - η οποία αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο αυτής της κατηγορίας αντικειμένων, ενώ παράλληλα θα στοχεύει σε μία βιώσιμη και ανεξάρτητη διατήρηση και μουσειολογική ανάδειξη τους τόσο για το εικόλο όσο και για το ευρύ κοινό. Τα αρχαία πνευστά μουσικά όργανα (αυλοί του Sou-ΰου αι. π.Χ.) του Αρχαιολογικού Μουσείου Μεγάρων, τα οποία αποτελούν μία ξεχωριστή κατηγορία πολιτιστικών αγαθών και τα οποία χρήζουν ιδιαίτερη μεταχείριση, θα αποτελέσουν τη περίπτωση μελέτης αρχαίων πνευστών οργάνων για τη διαμόρφωση ενός προτύπου πρωτοκόλλου εργασιών για την ολιστική συντήρηση, διαχείριση και ανάδειξή τους. Το περιεχόμενο της διατριβής, με κύριο άξονα τη διατήρηση και ανάδειξη αρχαίων πνευστών μουσικών οργάνων, θα περιλαμβάνει τη μελέτη των σύγχρονων μουσειολογικών προσεγγίσεων και αρχών συντήρησης και διατήρησης των μουσικών οργάνων όπως αυτές διαμορφώνονται σήμερα διεθνώς μέσα από το επιστημονικό, κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό, εκπαιδευτικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο, αποβλητώντας στην αειφόρο διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η έρευνα που εξέρχεται από τη μουσική και των μουσικών οργάνων στην Αρχαία Ελλάδα από ανθρωπολογική, κοινωνιολογική και πολιτικοοικονομική διάσταση και του τρόπου που αυτό αποτυπώνεται στην τυπολογική, τεχνολογική και κατασκευαστική εξέλιξη του οργάνου, θα αποτελέσει ένα βασικό άξονα μελέτης αυτού του αρχαιολογικού υλικού και των περιορισμών εφαρμογής πρακτικών αναδείξεων του λόγω της κατάστασης διατήρησής του. Μέσα από τη διερεύνηση και αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογικών μέσων για τη μελέτη του υλικού και την ψηφιακή αποκατάσταση της αρχικής μορφής του αρχαίου μουσικού οργάνου, θα εφαρμοστεί η αποκατάσταση της λειτουργίας του και η αναπαράγωγή ήχου του. Η επιλογή των καταλληλότερων μέσων ψηφιακής τεχνολογίας, τα οποία θα αποτελούν μία πρόσθετη εργαλειώδη για τον συντηρητή και τον μουσειολόγο, θα δώσει τη δυνατότητα στους μελετητές και στο ευρύ κοινό να έχουν τη καλύτερη δυνατή πληροφόρηση σχετικά με την αρχική μορφή των ήχου και τον μηχανισμό του αρχαίου πνευστού μουσικού οργάνου, καθώς επίσης και την άμεση διαδραστική επαφή τους με αυτό χωρίς να διακινδυνεύεται η βιωσιμότητά του.
226767003	ΜΑΡΟΥΤΗ ΘΕΟΔΟΣΙΑ	Η προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς με ανθρωπιστικούς όρους: Η γνώση του παρελθόντος σε καινοτόμες εφαρμογές	ΣΤΕΦΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΑΛΕΞΙΟΣ , ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΚΑΝΕΤΑΚΗ ΕΛΕΝΗ, ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, • ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, SENIOR LECTURER IN AEGEAN PREHISTORY, UNIVERSITY OF KENT 	1/13-01-2023	Η προτεινόμενη έρευνα επιδιώκει να αναδείξει τη σημασία της εμπλοκής των κοινωνιών στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η ανάπτυξη των παραδοσιακών μεθόδων προστασίας των πολιτισμικών αξιών θεμελιώθηκαν στην τοπικότητα και δοκιμάστηκαν στο χρόνο. Η επανεξέταση των πρακτικών αυτών και ο συγχρονισμός τους με σύγχρονες μεθόδους, από την ακαδημαϊκή κοινότητα αποτελεί πλήρη παραγωγή νέας γνώσης. Ο πολιτισμικός όφθαλμός είναι μια δυνατή διαδικασία που αφορά την ύλη, τους ανθρώπους και τις αξίες του παρελθόντος καθώς επηρεάζεται με διαφορετικό τρόπο από τις εκάστοτε συνθήκες του παρόντος. Σε αυτή την οντολογική διαδικασία η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών είναι καταλυτική στη διατήρηση της αξίας και στην ανάδειξη της ως πυλώνα ανάπτυξης και παραγωγής νέων αποτελεσμάτων. Η έρευνα στοχεύει στην κατανομή μιας μεθόδου για την παραμεταμένη εφαρμογή ενός κειμένου με στόχο κατά το οποίο οι τοπικές κοινωνίες θα ενεργοποιηθούν ώστε να αναδείξουν παραδοσιακές πρακτικές και μεθόδους συντήρησης του πολιτιστικού τους αποθέματος, οι οποίες θα εμπλουτίσουν σύγχρονες μεθόδους και σε συνεργασία με την επιστημονική κοινότητα θα παράρουν νέους. Απώτερος σκοπός είναι τα νέα ευρήματα να ενσωματωθούν στο genius loci των υπό έρευνα κοινωνιών με δράσεις εμπλοκής και ενεργοποίησης, ώστε οι κοινωνίες αυτές να αποτελούν βασικό φορέα προστασίας και ανάδειξης των υλικών και άυλων στοιχείων πολιτισμού.
226767004	ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΘΟΥΛΑ	Αδιάθετα αρχαιολογικά τεκμήρια και έργα τέχνης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Διερεύνηση πολιτικών εντοπισμού, προστασίας, ασφάλειας και διατήρησης. Περίπτωση μελέτης: Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	ΚΟΚΛΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ , ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ, • ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ, ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, • ΕΠΙΣΤΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: ΜΕΝΤΖΑΦΟΥ-ΠΟΛΥΖΟΥ ΟΛΓΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΤΕΧΝΗΣ 	19/14-07-2023	Οι τράπεζες σε ολόκληρο τον κόσμο αποτελούν ισχυρούς οικονομικούς μηχανισμούς με βαρύνοντα πάντοτε ρόλο σε όλους σχεδόν τους τομείς της κοινωνικο-οικονομικο-πολιτισμικής ζωής. Στη διεθνή αγορά, οι τράπεζες δραστηριοποιούνται έντονα στο χώρο της τέχνης. Οι ελληνικές όμως τράπεζες ενθίστανται σχετικά περιορισμένα τις συλλογές τους, αλλά με μια τάση εσωστρέφειας. Η απομύηση της συλλογής τους, αν γίνεται, είναι εσωτερική και έτσι δεν είναι ευρέως γνωστής ο ακριβής αριθμός και η αξία των έργων που διατίθεται ή κάθε τράπεζα. Προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλλουν επίσης και τα αδιάθετα πολιτιστικά αγαθά των τραπεζών τα οποία σε κάποια περίπτωση δεν συμπεριλαμβάνονται έπαρξής στην επίσημη συλλογή των τεκμηρίων και έργων τέχνης της εκάστοτε τράπεζας. Επομένως αποτελούν τεκμήρια, τα οποία δεν είναι γνωστά, είναι αδιερεύνητης αξίας και αδιεκμνηστικής προέλευσης, καθώς και άγνωστης κατάστασης διατήρησης. Στην παρούσα μελέτη θα διερευνηθούν με ποικιλία τρόπων τα αδιάθετα αρχαιολογικά τεκμήρια και έργα τέχνης των τραπεζών, τα οποία περιλαμβάνονται στην μελέτη περίπτωσης μιας, της Εθνικής Τράπεζας, να ενταχθούν στην πολιτική διαχείρισης των συλλογών της και να δεν μπορούν με τον τρόπο θα πρέπει να διατεθούν από αυτή. Πρέπει να είναι πολιτικές και οι ενέργειές τους πρέπει να αναδιοργανωθούν για να γνωστοποιηθεί η ύπαρξή τους και η εκάστοτε αξία τους, ώστε να επικοινωνηθούν πολιτιστικά και να προστατευθούν. Και τέλος ποιος πολιτικός ασφάλειας και διατήρησης θα εφαρμοστεί για την προστασία και διάσωση του συνόλου των πληροφοριών για τη διατήρηση της φυσικής ύλης των αδιάθετων τεκμηρίων ώστε να παρατηρείται η ύπαρξή τους και να διατηρούνται για τις μελλοντικές γενιές.